

Hva sier årsmeldingen fra storfekjøttkontrollen om Norsk Highland Cattle?

1. Utvikling av antall mordyr siden 2011 viser det har vært en jevn stigning in antall, kun en liten reduksjon i 2012. Noe svakere økning fra 2016 til 2017, enn året før (14%)

Rase	Alder ved første kalving (mnd)	Antall kviger	Kalvingsintervall (mnd)	Antall kyr
Highland	29,9	141	13,7	575
Landet	26,4	15 775	12,8	41 642

Tabell 3: Utvikling av antall mordyr; Highland Cattle

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	%økning 2016-2107
784	887	845	933	990	1086	1240	1352	9

Våre 1352 registrerte mordyr utgjør nå 1,6 % (-0,1 %) av alle mordyr registrert i kontrollen.

Tabell 4: Antall mordyr. (Tall fra 2016 i parentes)

Mordyr	Andel med innrapp kalving %	Stambokførte mordyr
1352 (1240)	62 (61)	578 (532)

En svak økning i andel mordyr med innrapportert kalving, samt økning i antall stambokførte mordyr.

Avviket på antall mordyr med kalving her kan skyldes etterslep i registrering inn i kontrollen før fristen, men likevel har vi en relativt lav andel mordyr med innrapportert kalving. Gjennomsnittet for alle mordyr, uansett rase, er oppgitt med 80 % andel med innrapportert kalving. Spørsmålet er om det er mangelfull registrering eller faktisk en god del «tomme» mordyr der ute i besetningene?

2. Den fylkesvise fordelingen av Highland Cattle viser nasjonal spredning av registrerte dyr.

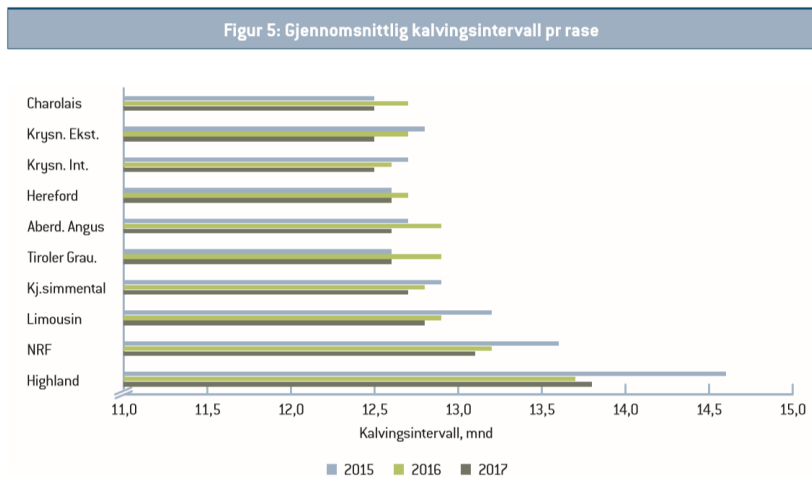
Her ser vi at vi finner Highland Cattle i hele landet med unntak av Finnmark. Rogaland troner på topp med flest registrerte dyr, 293 mordyr, etterfulgt av Nord-Trøndelag med 210 mordyr. En må huske at dette er kun dyr som er registrert i Storfekjøttkontrollen.

3. Kalving og kalvingsintervall

Tabell 7 viser data for alder ved første kalving og kalvingsintervallet. Det er ikke uvanlig å vente med første kalving hos Highland Cattle til de er 3 år (36 mnd), men ved riktig føring, avl, stell og tilsyn kan også denne rasen klare å kalve ved yngre alder. Som vi ser av statistikken er gjennomsnittet ved første kalving 31,7 måneder, mot 26,2 for alle raser. Samme tabell viser også kalvingsintervallet, altså antall måneder mellom kalvinger. Her er det bare 657 mordyr som har

nok registrerte data til å bidra til utregningen, og disse hadde gjennomsnittlig kalvingsintervall på 13,8 måneder. Dette er bra, men likevel bør målet for de fleste å ha kalvingsintervall på 12 måneder.

Sammenlignet med de andre rasene, er Highland Cattle registrert med noe lengre kalvingsintervall (Figur 5).

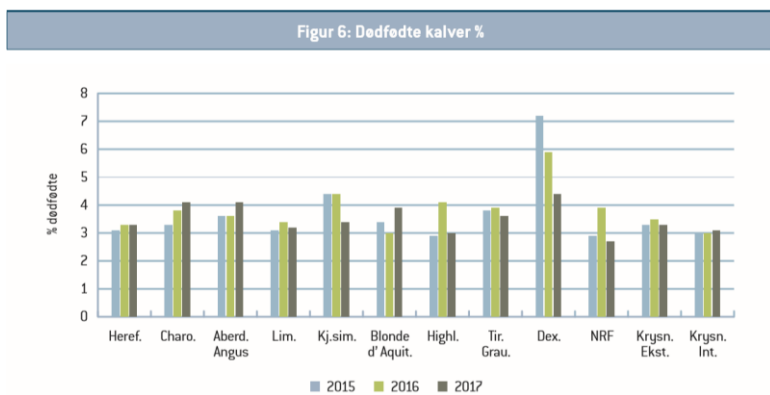

Statistikk på kalvedødelighet er en viktig indikator på hvilke rutiner vi har rundt kalving for å sikre tilsyn rundt kalving, inkludert stell og oppfølging av ku og kalv etter fødselen.

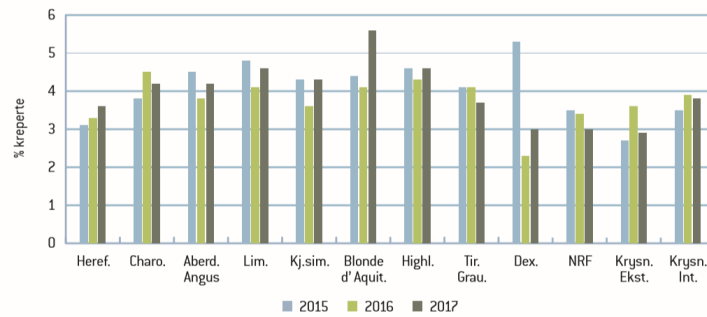
Tabell 9: Dødfødte, kreperte og tvillingfødsler pr rase

Rase	Antall kalvinger	Antall fødte	Antall levendefødte	Dødfødte i %	Kreperte før 180 dager i % ¹	Tvillingfødsler i %
Highland	904	910	883	3,0	4,6	1,0

Gjennomsnittet for alle raser er 3,5 % dødfødte og 3,9 % krepert før 180 dager. Vi ser her at vi mister mindre kalver en gjennomsnittet for dødfødte, og flere krepere før 180 dager. Noen av de kalvene som er registret som dødfødte kan faktisk være levendefødte, men døde kort tid etter av flere grunner uten at den er sett levende. Dette er markant bedre i 2017 enn året før, nå er det kun NRF som ha færre dødfødte enn oss. Det er fremdeles en del kalver som dør før 180 dager, mer enn gjennomsnitt for alle raser.

Figur 7: Kreperte kalver før 180 dager %

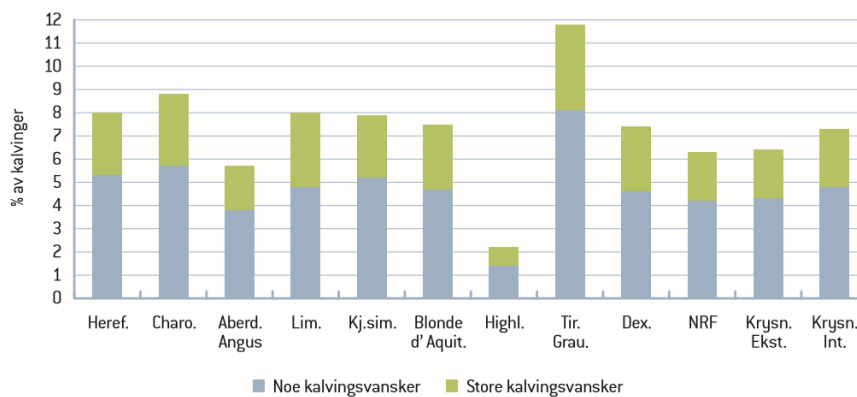

Tabell 10 viser noe om kalvingsforløpet. Her er det 904 kalvinger som registrert, og av dette er det kun registrert fødselsvekt på 111 (75) oksekalver og 105 (65) kvigekalver. Rasen har lav andel kalvingsvansker sammenlignet med landsgjennomsnittet for alle raser, hvor det er registrert 4,9 % noe kalvingsvansker, og 2,6 % store vansker (Figur 9).

Tabell 10: Kalvingsvansker og fødselsvekter

Rase	Kalvinger	Noe kalvingsvansker, %	Store kalvingsvansker, %	Hannedyr Fødselsvekt ¹	Hannedyr Antall	Hunnedyr Fødselsvekt ¹	Hunnedyr Antall
Highland	904	1,4	0,8	29,3	111	27,3	105

Figur 9: Kalvingsvansker pr rase

4. For seminstatistikk var det for få registreringer til at det ble nevnt i årsmeldingen.

5. Slakteresultater.

Tabell 12: Slakteresultater Ung okse

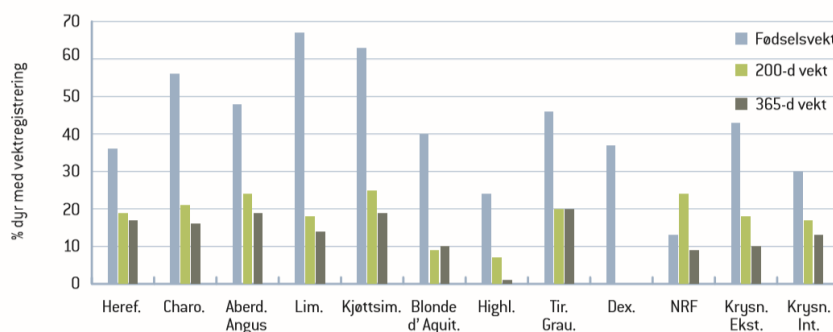
Rase	Antall slakt	Slaktevekt (kg)	Klasse	Fettgruppe	Alder v/slakt (mnd)	Slaktetilvekst (g/dag)
Highland	174	154	4,3 (0-)	4,6 (2)	17,4	276

Det er kun registrert 174 (141) antall slakt av klassen: Ung Okse. For å komme i denne klassen er alderen mellom 300 og 730 dager. For å bli ført opp i denne tabellen må dyret har registrert fødselsvekt for å kunne beregne slaktetilvekst.

Andre tilvekster og vekter er det ikke beregnet for rasen da det er veldig få registreringer for 200 og 365 dagers-vekter. For de 216 (140) dyra med fødselsvekt var det registrert 52 (0) dyr med 200-dagersvekt og 5 (11) dyr med 365-dagersvekt.

Rase	Fødselsvekt		200-dagersvekt		365-dagersvekt	
	Antall	% ¹	Antall	% ¹	Antall	% ²
Highland	216	24	52	7	5	1

Figur 17: Andel dyr med vektregistrering

Oppsummering.

Statistikk blir aldri bedre enn det tallmaterialet den er beregnet ut i fra. Få dyr er med kontrollen og dermed blir tallene her nokså usikre i forhold til den nasjonale flokken. Foreningen ønsker at flere skal registrere i storfekjøttkontrollen slik at vi får bedre innsikt i hvilke dyr vi har i Norge, og etablere gode gjennomsnittstall for rasen. Storfekjøttkontrollen er et veldig godt verktøy til å holde orden på besetningen og den har mange nyttige funksjoner. Det også nyttig for foreningen og rasen og se hvordan den måler seg mot de andre rasene, men dette blir kun gyldig når vi oppnår sammenlignbar andel registreringer.

Siv Meling, 11.06.2018